

tedy bylo dokázáno, že obžalovaní K., D., H. a R. byli přítomni, když násilí na místodržitelském radovi byla spáchána, nelze tvrditi, že svou pouhou přítomností čin ten podporovali, není-li jinak prokázán úmysl jejich k tomu čelící. Pro předpoklad úmyslu tohoto není však žádných opor ve spisech.

Čís. 799.

Předražování (čís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).

Pletichy podloudným nákupem mouky ku výrobě t. zv. »lidového pečiva«. Pokud může cukrář používat všech druhů mouky (§ 19 nařízení čís. 394/1919 sb. z. a n.).

Nepřípustným jest odvolání veřejného obžalobce co do trestu peněžitého, nebyla-li stanovena v zákoně jeho nejnižší hranice.

(Rozh. ze dne 10. dubna 1922, Kr I 714/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 7. dubna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 23 čís. 4 čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., a odmítl v neveřejném zasedání odvolání veřejného obžalobce do výroku o trestu peněžitém — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce věcné (čís. 9 a) § 281 tr. ř.) dovodzuje stížnost, že zjištěné jednání obžalovaného nenaplnuje skutkové podstaty pletich; obžalovaný prý nakupoval mouku cizí a z domácí jen takové druhy, s nimiž obchod nebyl zakázán; nakupoval od samozásobitelů, kteří se svými úsporami mohou volně disponovati, nakupoval za ceny běžné, jaké se platily všeobecně; není zde tudíž nákupu nedovoleného ani podloudného. Avšak stížnost se neodrží rozsudečných zjištění, jimiž je soud zrušovací vázán (§ 268 čís. 3 tr. ř.). Dle těchto nakupoval stěžovatel mouku od různých osob, jež nemohl uvést jmény, mimo 4, z nichž jeden byl obchodníkem, druhý mlynářem. Soud tedy nezjistil, že kupoval výhradně od samozásobitelů a jen takové druhy, jaké uvádí stížnost; ostatně by tyto okolnosti nesetřely podloudného rázu s nákupní činností obžalovaného, ježto státnímu obhospodářování podléhaly v době činu veškeré druhy mouky — i cizí — a také samozásobitelé byli pouze oprávněni přípustné množství moučných výrobků spotřebovati, nikoliv s nimi obchodovati. Poněvadž jest zjištěno, že si obžalovaný opatřoval mouku nikoliv z úředního přidělu, nýbrž pod rukou proti platným předpisům o obchodování mlýnskými výrobky, byl jeho nákup nedovolený a podloudný za všech okolností bez ohledu na to, od koho kupoval a o jaký druh mouky se jednalo. Hospodářské poměry nynější, na něž obhájce poukázal při zrušovacím líčení, nemohou padati na váhu, ježto rozhodny jsou toliko hospodářské poměry, jaké byly v době spáchání trestného činu a byly zákonnými předpisy upraveny, nikoli poměry, jež nyní nastaly, když se též částečně změnily i zákonné předpisy. Neprávem vytýká stížnost dále, že ceny, placené obžalovaným za mouku, nebyly způsobilé stupňovati cenu pečiva z nich vyrobeného, poněvadž se

všeobecně platily pod rukou ceny ještě vyšší, přiděly mouky nestačily a stát sám platil cizozemskou mouku ještě draže. Avšak stížnost přehlíží, že dle nařízení ze dne 17. července 1919, č. 394 sb. z. a n. (§§ 12 a 19) směli cukráři zpracovati pouze mouku pocházející z úředních přidělů, tedy mouku opatřovanou za úředně stanovené ceny. Z toho následuje, že spotřebitelé pečiva měli nárok, aby se jim dostaly dotyčné výrobky (t. zv. lidové pečivo) za ceny kalkulované na základě úředně stanovených cen. Platil-li však obžalovaný za mouku, pod rukou nakoupenou, několikrát více a zpracoval-li ji nedovoleně na pečivo (rohlíky, koláče a dorty) a do jeho ceny zakalkuloval cenu drahé mouky, bylo jeho pletichářské jednání nepochybně způsobilé stupňovati ceny těchto cukrářských výrobků. Za jaké ceny kupoval mouku stát nebo jednotlivci (pod rukou nedovoleně) jest lhostejno a obžalovaného neomlouvá; rozhodným jest, že on jako živnostník nesměl závadným nákupem mouky za vysoké ceny umožňovati zvyšování cen výrobků ke škodě spotřebitelů. Námitka stěžovatelova, že jde o zboží lahůdkářské, tedy luxusní, určené jen pro zámožné obcenstvo, je lichá. Jest zjištěno, že obžalovaný vyráběl z bílé mouky, přešpurské rohlíky, koláče a linecké dorty, tedy, až na dorty, nikoliv vlastní zboží cukrářské, nýbrž pečivo, které bylo dovoleno cukrářům vyráběti pouze z mouky přidělové a které bylo určeno (vzhledem k nízkým cenám přidělové mouky) pro spotřebující obcenstvo vůbec. (V nařízení čís. sb. z. a n. 394/19 se mluví výslovně o pečivu lidovém.) Námitka, že cena mouky u pečiva obžalovaného nepadá na váhu proti ostatním položkám kalkulacním, je zřejmě nesprávná; vždyť mouka je hlavní náležitostí u rohlíků i koláčů, ostatní přípravy mají význam teprve v druhé řadě; že obžalovaný nakupoval mouku v době před platností červencového nařízení čís. 394/19 sb. z. a n. jen pro potřebu své domácnosti, nikoliv za účelem zpracování a dalšího prodeje, soud nezjistil; vzal naopak za prokázáno, že koupil v době od 16. března do 23. října 1919 pod rukou mouky téměř za 17.000 K, aby ji přes zákaz citovaného nařízení zpracoval v cukrářském závodě a vysoké ceny nákupní přesunul na kupce zboží. Dle čís. 9 b) § 281 tr. ř. uplatňuje stížnost, že obžalovaný jednal jak v právním, tak ve faktickém omylu, maje za to, že smí mouku nakupovati a jí používati k výrobě cukrářského zboží beze všeho omezení. Do tohoto omylu byl prý uveden jednak jednáním deputace společenstva pekařů v ministerstvu zásobování v červenci 1919, po němž zavládlo v kruzích pekařských všeobecné přesvědčení, že je dovolen volný nákup mouky, jednak nejasností nařízení vládního ze dne 17. července 1919, č. 394 sb. z. a n., které v § 19 dovoluje používati k výrobě cukrářského zboží všech druhů mouky, jakož i článkem »Národní Politiky« ze dne 6. srpna 1919. Avšak nalézací soud vyloučil, že obžalovaný jednal v omylu, zjistiť, že při zmíněném jednání v ministerstvu nebylo vůbec řeči o tom, že by cukrářům bylo ponecháno na vůli, opatřovati si mouku k výrobě zboží kdekoliv a začkoliv. Nemí tudíž zjištěn předpoklad stížnosti, že bylo u cukrářů »všeobecné přesvědčení o dovolenosti volného nákupu« jak uvádí stížnost. Nakupovali-li přes to někteří cukráři pod rukou, neomlouvá jejich nedovolené jednání pletichářskou činnost obžalovaného. Vykládal-li si obžalovaný nesprávně obsah § 19 vládního nařízení, zavinil tím sám právní omyl, který ho neomlouvá (§ 3 tr. zák.). Zmíněný § 19 vládního nařízení, jež stížnost cituje, se výslovně odvolává na § 12 téhož nařízení, který uvádí, za jakých pod-

mínek se smí používati k výrobě zboží cukrářského »v š e c h d r u h ů m o u k y«, totiž tenkrát, byla-li cukrářům přidělena ze zvláštních záloh, přikázaných rozdělovnám. O povolení k volnému nákupu mouky pod rukou není v nařízení vůbec řeči a jeho znění je tak jasné, že nepřipouští pochybností. Článek »Národní Politiky« uvádí v podstatě správně obsah tohoto nařízení, zejména obou §§ 12 i 19. Pravíť výslovně ve třetím odstavci, že potřeba podniků, zpracujících mlýnské výrobky v malém, t. j. přímo pro konsumentenstvo, bude kryta ze zvláštní okresní případně místní rezervy k účelu tomu přidělované. O povolení k nákupu pod rukou není také v tomto článku zmínky. Soud nalézací správně tedy posoudil věc, vyloučiv na základě uvedených zjištěných okolností, jimiž byla obhajoba obžalovaného vyvrácena, že jednal ve skutkovém omylu. Že případný právní omyl co do výkladu vládního nařízení nečiní ho beztrestným, bylo již řečeno.

Odvolání státního zastupitelství, čelící proti výroku o peněžitě pokutě, bylo jako nepřipustné dle § 283 tr. ř. odmítnuto, ježto nalézací soud stanovil peněžitou pokutu obžalovanému v mezích zákonné sazby, určené až do 200.000 K bez určité sazby nejnížší.

Čís. 800.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

I tabákové náhražky jsou předměty potřeby a nevylučuje případný podvod, aby pachatel nebyl stíhán též dle zákona o válečné lichvě.

(Rozh. ze dne 10. dubna 1922, Kr II 415/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Olomouci ze dne 27. dubna 1921, jímž byl obžalovaný sprostěn dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a pro přestupek § 7 odstavec první téhož zákona, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Nalézací soud sprostil obžalovaného z obžaloby pro přečin § 11 čís. 4 a přestupek prvního odstavce § 7 zákona o válečné lichvě z důvodu, že balíčky, které obžalovaný prodával, obsahovaly mimo zcela nepatrnou vrstvu tabáku jen směs různého smetí, jako listů bukových a jiných, seno, tkaničky, ba jeden balíček dokonce i kamínek, pročež prý dlužno říci, že obžalovaný vlastně předmětu potřeby, totiž tabáku ani neprodal, čin obžalovaného dlužno prý posuzovati spíše jako čin k oklamání kupujícího. Právem napadá stížnost veřejného obžalobce tento výrok z důvodu čís. 9 lit. a) § 281 tr. ř. jako právně mylný. Předměty potřeby jsou dle § 1 zákona o válečné lichvě věci movité, jež slouží přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Nedostatek věcí těch druhů a jakostí, jakými ta která potřeba byla ukojena za dob normálních, způsobil, že na jich místo za mimořádných poměrů poválečných a zejména